

444

455

5

E

15

53.
Kms 449 815
DISPUTATIO JURIDICA
INAUGURALIS
DE

JURE RETRACTUS GENTILITII.

Q V A M,

FAVENTE DEO TER. OPT. MAX.

Ex Auctoritate Magnifici Rectoris,

D. JOHANNIS VOET, J. U. D.

Ejusdemque Facultatis in Illustri Academia
Lugd.-Bat. Professoris ordinarii.

NEC NON

*Amplissimi Senatus Academici Consensu, & Nobilissime
Facultatis JURIDICÆ Decreto,*

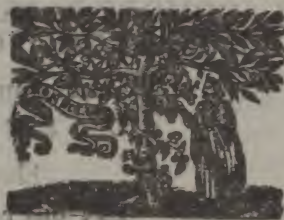
PRO GRADU DOCTORATUS,

Summisque in utroque Jure Honoribus & Privi-
legiis ritè ac legitimè consequendis,

Publico examini subjicit

FRANTZ ALBRECHT SCHÖNE, Bremensis.

Ad diem 4 Aprilis horâ locoque solitis.

LUGDUNI BATAVORUM,

Apud ABRAHAMUM ELZEVIER,

Academiae Typograph. MDC LXXXVI.

Sacri Romani Imperii
LIBERÆ ac ILLUSTRIS
BREMENSIIUM
REIPUBLICÆ
MAGISTRATUI

INCLUTO, FELICI.

VIRIS

MAGNIFICIS, NOBILISSIMIS, CONSUL-
TISSIMIS, EXCELLENTISSIMIS, GRA-
VISSIMIS, PRUDENTISSIMIS

DN. DN. DN.

CONSULIBUS,
SYNDICO,
SENATORIBUS

PATRIÆ PATRIBUS VIGILANTISSI-
MIS, DOMINIS PATRONIS, FAU-
TORIBUS, PROMOTORIBUS

æviternum

COLENDIS

Hanc

Et, qua par est, Reverentia
submitte

offert

E. A. Schöne. Auctor.

DISPUTATIO JURIDICA

INAUGURALIS,

DE

JURE RETRACTUS
GENTILITII.

THESIS I.

Quamvis certissimum sit ex præcipua specie Juris in
RE, Dominio scilicet, unicuique competere maxi-
mum Jus, consistens in libera facultate *l. lex Falcid.*
ad Leg. Falcid. de rebus suis disponendi easdem-
que pro libitu alienandi *Novell. 22. c. 2. l. qua ratione*
§. §. hæc quoque. 3. de acq. rer. domin., unde quisque etiam rerum

A 2

sua-

suarum arbiter & moderator vocatur, *l. in re* 21. *C. mand. §. per*
traditionem Inst. 40. de rer. divis. Attamen aliquando accidere vi-
 demus, ut is, qui Dominium habet, in quemvis alienare seu trans-
 ferre non possit, eo scilicet effectu, ut ab eodem retrahi ne-
 queat. Hinc proinde hanc in determinatam indefinitamque alie-
 nandi potestatem certis limitibus, vel à Magistratu ut in *l. lege*
duodecim 1. ff. de Curat. fur. l. is cui 6. ff. de V. O. vel à Testa-
 tore. *l. Lucius Titius 88. §. Matre 16. & l. peto. 69. §. fratre. 3. d.*
Leg. 2., vel à conventionione partium: *l. qui Roma 122. §. cohe-*
redes. 3. de V. O. l. qui fundum 75. de contrah. emt., vel denique
 legibus determinari circumscribique posse, concludimus.

I. I.

Invenimus enim casus in jure nostro, quibus, cum ali-
 quid vendere aut locare volumus uni magis, quam alteri lo-
 care ac vendere tenemur, si modo idem & justum pretium
 solvat. *l. perpensa. 1. C. de metall. & metall. l. congruit. 4. & l.*
Pradia 5. C. de locat. prad. civil. l. nunc. C. non lic. habit. metroc.
l. quotiens ult. C. de agr. & mancip. Cum autem liberæ rerum
 suarum administrationis & liberrimæ alienandi potestatis re-
 strictiones animo revolverem, præter alias obtulebat se Con-
 stitutio Frederici, quæ habetur *l. v. Feud. 13.*, in qua rerum
 vendendarum potestas & libertas multis valde imminuta & co-
 arctata est. Occasione autem hujus Constitutionis, cum in a-
 nimum induxeram conscribere saltem theses aliquot inaugura-
 les, placuit præ cæteris Jurium materiis Nobilissima in foro &
 praxi *de Jure Retractus Gentilitii* Materia; interea cæptis, an-
 nue, Jova, vicis.

III. Cura

I I I.

Cum itaque non tantum triste & lugubre sit videre paternas & avitas domos ac antiqua majorum prædia in extraneas manus transire. *l. in fundo 38. de R. V. l. Si in emptionem 35. de minor. l. lex quæ tutores 22. §. nec verò domum. C. de administ. tut.*, sed etiam maximopere Reipublicæ interfit, ut ordinum & familiarum dignitas salva maneat, ne etiam sordidæ stirpes splendidissimis & ingenuis surrogentur natalibus. *l. super statu. 9. C. de quest.*, quod faciliè per rerum avitarum alienationem contingeret *d. l. 35. de minor.* Ideo Consuetudines plerisque in Germaniæ, teste *Gail. observ. 19. lib. 2.* & Galliæ teste *Tiraquell. in tract. de retract. lignagier in princ. præf. locis*, retractum introduxerunt, à Jure Divino, *Levit. 25. vers. 25.* à Jure Canonico per *c. 8. X. de rest. in integr.*, à Jure Feudali *Titius 2. feud. 26. & 2. feud. 15.*, à Jure Camerali. *Gail. lib. 2. obs. 19. Mynsing. Cent. 3. obs. 51. non alienum.*

I V.

Derivatur autem hæc vox *Retractus*, à verbo retrahere, quod hoc sensu idem est, ac redimere, recuperare, prout patet ex *l. Imperatores 9. §. item rescripserunt 2. agros Reipublicæ retrahere Curatorem civitatis debere.* Additur autem Gentilitii, non tam ad discrepantiam retractus Conventionalis, quàm & alterius legalis. Derivatur à voce Gente, quia eo retrahuntur bona de familia seu gente alienata. Græcis *γενήματος* prælatio, prærogativa. Aliis jus recomperæ, jus congrui *Tiraq. d. tract. in præf. n. 4.* retractus linearis, retractus consanguinitatis *Reinking de retract. consang.*

A 3.

V. E 5.

Est igitur jus Retractus Gentilitii facultas seu jus proximiori Venditoris Consanguineo concessa, ad bona immobilia in extraneum vel etiam remotiorem Consanguineum alienata intra certum & à Consuetudine determinatum tempus oblato insuper pretio redimendi. *Wissenbach. ad ff. disp. 36. thes. 1.* Sed ne longè evagemur hanc materiam impræsentiarum certis cancellis circumscribamus, sex præcipua hujus juris requisita considerantes.

V I.

Uti autem in omni negotio rectè tractando prius de personis, quibus aliquod jus competat, an habiles sint, nec ne, dispicitur, non enim ante juris, quam personæ habenda est ratio. *§. ult. Instit. de jur. nat. gent. & civil.*, sic & nos eundem ordinem observantes prius de personis agamus. In personis itaque retrahere volentibus tanquam.

I. Requisitum requiritur, ut sint *Consanguinei Venditoris*, quod Imperator militari sermone *parentes in alleg. Conslit. Freder. vocat. Wissenbach. d. disp. thes. 4.*, cessante autem hac qualitate, cessat & ipsa actio *Retractus arg. l. Julianus. 9. §. Sed si quis 4. ad ex hib.*, non autem sufficiet hanc Consanguinitatem allegare, sed erit & allegata probanda *arg. l. Prætor ait 4. §. locereque 12. ff. vi bonor. rapt.*

II. Ut sint proximiores Consanguinei, quia hoc jus competit, secundum gradus prærogativam & sic patruus, præfertur fratris filio, quia potius habet jus, quod ei eripi non debet. *d. const. imprimis vocamus Tiraq. §. 11. gloss. 6. n. 6. 14.*

III. Ut contractus à parte alienantis fuerit validus, hinc regulariter cessat, si contractus, vei ob defectum solennitatis, vel ob venditorum incapacitatem fuerit nullus, puta, si pupillus, vel minor absque decreto Magistratus alienaverit. Statuta etenim.

nim & leges, quæ agunt de venditione, loquuntur de perfecta.
l. non putavit 8. §. *non quavis*. 2. *de bon. poss. cont. tab. Sand. de-
 cis. Fris. l. 3. t. 5. defin. 3.*, non etiam emtor & venditor in præ-
 judicium retrahentis à contractu resilire. *Struv. Ex. 23. thes. 66.*
 possunt *Sand d. tract. defin. 6.*

V I I.

Hinc proinde primo loco admittimus liberos, quia sunt de
 familia & consanguineorum numero habentur. *l. Filius* 12. *de
 suis & legit. hered.* Nihil autem refert, an exheredati fue-
 rint nec ne, aut expressè paternæ hereditati renuntiaverint,
 non enim hoc jus illis jure successionis, sed speciali jure pro-
 ximitatis competit, *arg. l. 10. Si ex patronis §. fin. de bon. libert.*
& l. Filiusfamilias 114. §. *Sed & si* 16. *de leg. 1. Struv. Exercit.*
23. thes. 56., nec distinguimus inter mares & fæminas *arg. l.*
placet 4. *de lib. & post. exher. & l. maximum vitium* 4. *C. de*
lib. præ. & exhered., cùm ratio hujus Retractus patrocinetur
 & fæminis & generis & familiæ appellatione contineantur. *l.*
suggestioni 5. *C. de V. S. l. 4. C. de fideicom.* Præterea voca-
 mus ad hoc jus legitimatum per subsequens matrimonium,
 quippe per hunc non minus bona in familia retinentur, ho-
 nestasque & splendor familiæ conservatur ac per alios legiti-
 mè natos. *Novell. 117. cap. 7. Novell. 89. cap. 9. c. 10. tanta X.*
qui filii sint legit.

V I I I.

Liberis non existentibus, collaterales cognati hoc jure gau-
 debunt, modo ita generaliter receptum sit *Struv. d. Exercit.*
thes. 57. Si autem plures ejusdem gradus sint consanguinei om-
 nes erunt admittendi, modò res commodam divisionem reci-
 piant, si verò non, ei competit, qui prius de retractu egit
 vel

vel provocavit , vel erit forti res demandanda *Matthaus de Afflict. in tract. de jur. protum. §. 1. num. 63. Tiraquell. §. 11. gloss. 10. num. 4.* Retrahere autem possunt non tantum ipsi, sed & alii eorum nomine. Sic retrahunt nomine pupillorum tutores, nomine minorum Curatores, nomine absentium Procuratores, à quibus tamen speciale mandatum requiritur, & illud intra tempus retractui à Statuto præfixum exhibendum. *Sand. d. tract. defin. 1. neque ratihabito post tempus valet. l. bonorum possessionem princ. 24. Rem rat. hab. & l. cum Filiofamilias 5. quis ord. in bonor. possess. serv. Tiraquell. §. 1. gloss. 10. num. 85.*

I X.

Patet igitur, quòd hoc jus ratione & favore consanguinitatis introductum extraneo competere non possit, nec eidem cedi *Gail lib. 2. observ. 19. num. 10.*, Venditor etiam, quamvis ipsi sibi proximior, attamen cum adversus proprium factum venire non possit, hoc jure non utetur. *arg. l. vindicantem 17. de Evict. l. post mortem 25. princ. de adopt. nec is, qui interpellatus erat à venditore, ut emeret, si intra præfinitum tempus non emit, de quo notandum ex d. const: , quòd si ipse interpellatus fuerit, habeat tantum 30. dierum spatium, si verò Tutores, Curatores, Defensores aut alii quatuor mensium spatium, nec ingratus, qui scilicet atroces injurias, vel manus impias, non tantum ipsi venditori, sed etiam ejusdem familiæ intulit l. generaliter 10. princ. C. de revocan. donat. §. atroc. 9. Instit. de injur., vel gravem rerum venditoris jacturam fecit cap. 1. de restit. spol. & dict. constit. vers. Licet autem.*

X. Ad-

Adhæc non competit hoc jus filiis naturalibus, spuris, nothis, bastardis, quia non sunt de familia, nec lineam à patre, sed à matre habent. *l. Lex natura 24. de Stat. hom.* idcirco ad bona à matre alienata erunt admittendi. *Reinkung. d. tract. quæst. secund. num. 266.*; multò minus natis ex bastardis in bonis avi paterni, nam destructione antecedentis, sequitur necessariò destructio consequentis. *l. quacunque 1. §. hujus rei de Offic. ejus cui mand.,* ideoque incapacitas originalis & radicalis pertransit in descendentes *c. firmissimè de consecrat. dist. 4.,* denique non conceditur hoc jus adoptivis, quoniam non veri, sed ficti & commenticii sunt liberi, *l. fidei commissum 76. de cond. & demonstr. & §. minorem 4. Instit. de adopt.* Filio tamen etiam patris hæredi, quamvis multi Dd. dissentiant dari asserimus, quia illud ipsi competit non jure hæreditario, sed proprio sanguinis jure *Carpzov. ad Constit. Elector. p. 2. constit. 31. defn. 11.* Locus etiam erit successorio Edicto, dum scilicet, si proximioris gradus consanguinei uti nolint, alterius sequentis gradus admittuntur. Sed hæc de primo requisito, nempe de personis sufficiant.

X I.

2. Requisitum, est à parte bonorum, quòd nempe debeant esse immobilia, vel saltem immobilibus cohærentia & non tantum bona avita & Gentilitia Germanicè alit *Väterliche Güter* oder *Stam Güter* / quæ ab avo, proavo, ulterioribusque ascendentibus non solum paternæ, sed & maternæ lineæ, proveniunt, cum, & is à quo linea materna descendit avus dicatur *l. Jurisconsultus 10. §. secundo gradu 13. de grad. aff. Carpzov. ad Constit. Elect. part. 2. constit. 31. defn. 14.,* sed etiam patrimonialia, id est, quæ vel semel jure successionis devoluta sunt & ita

B

fa-

familiæ adnexa, cum & earum destructione decor familiæ magis ac magis vilescit. *Tiraquell. §. 1. gloss. 7.*

X I I.

Porro locus etiam erit Juri Retractus in bonis feudallibus, *c. Titius si de feud. defunct. content. 2. feud. 26. Matthæus de Afflict. d. tract. §. tota hæc lex. num. 12. ut & in annuis redditibus: idem autor. eod. §. num. 10. Tiraquell. §. 1. gloss. 6. num. 4.* in fructibus pendentibus & nondum à solo separatis, quia fructus pendentes cum immobilibus æquiparantur, imò quia pars fundi sunt *l. fructus 44. d. R. I.*, in venditione usufructus, quia etiam pars fundi est, ideoque eodem jure, quo ipse fundus censeretur debet. *c. quanto de jud. indeque usufructum constituens alienare videtur. l. Sancimus. 7. C. de reb. alien. non alien.*, sed hæc procedunt, nisi statutum expressè loquatur de immobilibus, *vid. Reinking. d. tract. 3. num. 97.*

X I I I.

Denique locum habet in venditione juris, hæreditatis scilicet, modò res aliqua immobilis contineatur, *Tiraquell. §. 1. gloss. 7. num. 81.*, idem de nominibus seu actionibus ad rem immobilem competentibus statuendum, etiam de servitute. *Tiraquell. num. 82. prædiali.* Servitutes autem personales, ut usus, retractum respuunt, tum quia patrimoniales esse nequeunt, cum persona enim intereunt, tum quia ratio deficit. Ex hoc igitur secundo requisito patet, quod non procedat in rebus mobilibus quantivis pretii. *Wissembach. D. d. 36. thes. lit.*, tum, quia facilè causa finalis in rebus mobilibus deficit, ut potest, quarum possessio fluxa admodum & fragilis, imò quodammodo abjecta *l. si rem mobilem 47. de acquir. vel amitt. possess.*, tum quia in his tanta non cadit afflictionis consideratio *l. fin. C. quando.*

C. quand. doer. & op. non est, nisi cum immobilibus conhaereant vel specialiter statuto concessum fuerit.

X I V.

3. Requisitum ex multis Germaniæ locis est, ut res fuerint alienata ex causa Emptionis Venditionis, aut alterius similis negotii pretium recipientis; v. g. si res data fuerit in solutum *arg. l. 4. si pradium C. de Evict. & l. in qui ult. quib. ex caus. in poss. eat.*, vel res in dotem ita detur, ut non res, sed æstimatio veniat restituenda. *l. plerumque 10. princ. l. quotiens 16. & 17. ff. de jur. dor. Struv. Exerc. 19. th. 43. num. 4. ex 30. thes. 14.* Si verò Statuta expressè tantum loquantur de venditionis contractu: non erunt extendenda, quoniam stricti juris, ergo etiam erunt strictè interpretanda, nec ad alia contractuum genera dilatanda.

X V.

Cessat itaque in venditione invalida *de qua supra thes. 6.*, & ex Constitutione Frederici in donatione, transactione, & in omnibus aliis Contractuum speciebus. *vers. Prohibemus.* Sed hæc ita demum procedunt, si scilicet contractus bona fide fuerint celebrati, secus si per fraudem, dum fortasse contrahentes prætenu donationis, aliisque contractus, ex quo non competeret, venditionem celebraverint, fraus etenim semper videtur excepta. *l. Creditoribus 60. §. Lucius. 3. mand.*, ideoque retrahentes ab Emptore & Venditore juramentum exigere possunt, & si simulatè hoc fecerint rem & pretium perdent & applicabuntur fisco *ex d. Const.*

B 2

XVI. 4. Re-

4. Requisitum est ut intra tempus Statuto definitum hoc jure agatur. Quamobrem circa tempus retrahendi inspicienda sunt locorum Statuta, quæ, si nihil determinent ex jure communi tempus anni & diei concessum intelligitur. Tiraquell. §. 1. gloss. 10. num. 3. Gail. observat. 19. lib. 11. num. 11. vers. quod si per Statutum, quam sententiam approbatam esse in Camera ait num. 14. cap. 8. X. de rest. in integr. Si verò intra illum à Consuetudine præscriptum terminum, non denuntiet emptori, nec agat de retractu, per lapsum temporis præstituti jure Retractus proximitatis cadit. Mathæus de Afflict. §. 2. num. 24. ex constitutione supra allegata tantum sunt tringinta dies à die veræ scientiæ & denuntiationis, procuratoribus autem dabitur, quatuor mensium spatia, quibus annum & diem uti dixi, mores & pleræque Consuetudines substituerunt alleg. c. 8. de restit. in integr.

Tempus autem anni scilicet & diei etiam non currit, nisi à die scientiæ, veræ, certæ, specialis & plenæ. Berlich. p. 2. conclus. 40. num. 15. confusa namque & generalis notitia rei venditæ non sufficit, cum is demum scire dicatur, qui vere & certo scit, l. in totum 76. de R. f. & parum scire, aut nihil scire æquiparentur, c. licet causam §. quanquam. X. de probat. Tiraquell. §. 36. gloss. 2. num. 30. & seqq. Sed quid dicendum, sciverat retrahens rem esse venditam, sed nesciverat quo pretio, an etiam tempus illud currat, affirm. cum Reinking. d. tract. quæst. 7. num. 115. sibi etenim, imputet quod tali casu non testator, id est in præsentia iudicis obtulit, consignaverit ac deposuerit partem pretii, addita protestatione, reliquum, quam primum de pretio certioratus fuerit se paratum esse solvere Gail. lib. 2. observ. 19. num. 7. Tutissimum tamen erit, ut re-

trahens emptorem conveniat, & ab eo verum pretium exploret, alias tempus præscriptionis annalis pro lubitu eluderet atque protraheret.

X V I I I.

5. Ut justum & verum pretium de quo cum emptore venditor convenerat, offeratur. *l. Julianus 13. §. offerri 8. de act. emt.*, & omnia pacta adimplere tenetur retrahens, quia surrogatur in locum Emptoris & in omnibus & per omnia idem habetur *Reinking. quæst. 5. num. 1.*, ut simul etiam cum pretio expensas restituat tempore contractus factas necessarias & utiles, quas ipse retrahens impendisset, etiam sumtus bibales *Weinfauff* / nulla autem expensarum immodicarum ratio est habenda. *l. herede 32. §. item respondit 5. d. administr. & peric. tut. & curat. Tiraquell. de retract. convent. §. 7. gloss 1. num. 5.* Proficuum erit autem, retrahere volenti, ut quàm primum denunciet Emptori, ut nullos sumtus faciat, *Gail. d. lib. 2. c. 6. serv. 19. n.*

6. Ut sibi non in alterius commodum retrahat de quo ab ipso juramentum ex egi potest.

X I X.

His requisitis omnibus ita concurrentibus, cum non satis sit jus alicui competere, nisi id ipsum actione quadam competente experiri possit, ideo debemus considerare, quæ actio ex hoc jure detur. Datur autem ex hoc, conditio ex lege, moribus, consuetudine, prout in hoc vel in alio loco jus nititur, ad rem alienatam jure sanguinis revocandam in judicio. *arg. l. unic. ff. de cond. ex lege, Oldendorp. class. 4. ad. 41.*, non tantum adversus Emptorem, verum etiam adversus tertium possessorem, in quem Emptor alienavit, quia est actio in rem scripta ad ex-

B 3

emplum

emplum actionum ad exhibendum arg. l. in hac actione 3. §. est
autem ad exhib. l. 9. metum autem §. cum autem ult. quod met. caus.
Tiraquell. §. 8. gloss. 5. num. 8. Reinking. quast. 9. num. 77. Gail.
lib. 2. observ. 19. num. 8. Berlich. part. 2. conclus. 39. num. 97. Sande
decif. Frisic. lib. 3. tit. 5. defin. 13. Wissenbach. d. disp. 36. th. 13.

X X.

Victus denique rem cum omnibus accessionibus restituere de-
bet, & non tantum fructus pendentes, sed & perceptos post
oblatum pretium l. si fundum 2. C. de palt. int. empt. & vent. Ti-
raquell. d. retract. ante §. 3. gloss. un. num. 23. & venditor adjudi-
cato retractu non priorem emptorem, sed retrahentem de pre-
tio solvendo convenire poterit Sande lib. 3. tit. 5. definit. 12. Sed
poterunt sibi ab hac actione cavere emptores, si scilicet curent
consanguineis denuntiari; qua facta, elapso à statutis tempore
nullo modo ad retractum admittentur. Summo interea Numi-
ni Maximas, pro concessa gratia, gratias, dicimus ac habe-
mus.

F I N I S.

Quàm propè Majorum venias vestigia laudis
Et GENTILITIOS ritè sequare GRADUS,
De GENTILITIO, quum RETRACTU bene scri-
psti,
Indicio est dandus JURE INUTROQUE GRA-
DUS.

Nobilissimo Domino Candidato,
Populari suo Æstumatissimo,
gratulabundus adscribere de-
buit

J. HOMFELD.

Pieris ad plausus & cantus plectra parato:
Schönæus vult hoc, oscitiumque jubet.
Dum, quam sperarat Francquera nectere, Lauro
Lugdunum illius tempora cingit ovans.
De *Gentilitii* scripsisti *Iure Retractus*,
Schönæi, dignum Thema tuo genio.
Præsides ipsa tuo Themis alma reversa Curuli,
Tantaque Te Juvenem sensa referre stupet.
Patria Te dudum mirata est, Leida probavit
Et coluit mores ingeniumque tuum.
Ergo nihil restat, nisi, quod Te Patria Patrem,
Et faciat lætum post nova nupta Virum.

Hocce extemporaneo carmine Nobil-
issimi Dni Candidati, Amici indivi-
dui, voto obtemperare voluit

JACOB. HAKE.

Slc

Sic leges juvat improbo labore ,
Noctes atque dies simul, sacratas
Evolvissè sinúsque tortuosos
Summi sive boni atque maximi æqui,
Summi sive mali atque summi iniqui.
Fortunet sine termino & RETRACTU
Hos GENTILITIOS Tuos honores
Æternùm Tibi Maximus Brabeutes !

L. M. Q. P.

ROBERTUS CHRISTIANUS
HAKE. ANHALT.

